

"לא כל הדרכים מוליכות לסוציאליזם. לא כל הדרכים מוליכות למחנה המהפכה. אבל רבות הן הדרכים ושונות מאוד. אחת מהן היא – חשבון נפש של אדם יהודי בן דורנו, חשבון נפש ממצה ואמיץ, אכזרי וישר.

חזיון ההשמדה וחזיון הגאולה

התולדה הישראלית ייסרה את דורנו בהווה הנוראה ביותר מאז חורבן הבית השני, בכליון יהדות אירופה, - והיא זיכתה את דורנו בהווה הנפלאה ביותר מאז גלינו מארצנו, - באתחלתא דגאולה, בבשורת המדינה העברית. חזיון ההשמדה העמיד את דורנו לפני תהום פעורה, חזיון העצמאות המתחדשת פתח לפנינו אופק נרחב. שני החזיונות גם יחד מחייבים אדם מישראל לחשבון נפש, מחייבים אותנו גם להציץ לעומק התהום, עד לתחתית השאול וגם לשים את עינינו במרחקי האופק החדש.

וכשאתה עומד על פי תהום ההשמדה, כשאתה חודר במבטך פנימה, אתה מוכרח לשאול את עצמך: מי רצח? מי הוא אשמדאי? והתשובה הפשטנית האומרת לך, בניו של איזה עם או בניהם של איזה עמים עשו זאת – תשובה זאת אינה פותרת את שאלתך. זה הרי ידוע. הם היו אך השבט בידי המשחית הגדול. אתה רוצה לדעת, מי הוא אשמדאי עצמו, מי הוא שהפך אדם בן תרבות לחיה טורפת, מי הוא שהתיר את כל מעצורי המוסר והבושה, מי הוא שקרא דרור לכל היצרים החשוכים בנשמת המרצחים? ולא תמצא בעמקי התהום תשובה אחרת זולת זאת, שהפאשיזם הוא שרצח את ששת המיליונים. פאשיזם – זהו שמו האמיתי של אשמדאי.

ואז אתה חייב לשאול את עצמך, אויב איום ונורא זה, רוצח עמך, האמנם הועבר מן העולם או הוא חי עדיין? כי באם הוא חי – כיצד אתה יהודי, כיצד תשקוט, כיצד תנוח, כיצד לא תקום ללחום בו, להכריעו, למגרו לעקרו מן השורש? והתשובה היא: הוא לא מוגר עדיין, הוא לא הועבר מן העולם. אדרבה, הוא שוב יוצא ממחבואיו, הוא שוב מרים ראש, הוא שוב משחז את חרבו.

אימת מלחמה חדשה

ודאי, הפאשיזם יודע לפשוט צורה וללבוש צורה, הוא גם יודע לטשטש צורה. אולם אם הצצת לתוך התהום שבלעה אב ואם ומיליוני אחים, אם הצצת ולא נרתעת, אזי אתה יודע: צורתו החדש של אשמדאי הפאשיסטי היא – מלחמה חדשה, מלחמת עולם שלישית. ואף זאת אתה יודע: מלחמה חדשה משמע – טרבלינקה חדשה. ואחת היא, בשם איזו תרמית מכינים את המלחמה, אם בשם "התרבות המערבית", אם בשם "הדמוקרטיה הפוליטית" אם בשם "חופש הפרט" או בשם "הציביליזציה הנאורה" – אתה יודע: מתחת המסווה מסתתר אשמדאי, מסתתר הפאשיזם. ולבך, לב של אדם יהודי, חרד לגורל עמך, לגורל 11 המיליונים ששרדו לפליטה. לבך חרד לקיבוץ היהודי הגדול והשאנן באמריקה, ולקיבוץ היהודי באנגליה ובדרום אפריקה, ולמחנות הפליטים בגרמניה החוזרת לשלטון עצמי וכו' וכו'. לבך יודע, כי השיסוי הפרוע נגד הקומוניזם יכול בין רגע להתפרץ כשטנה על היהודים. כי הכשרת ההמונים להתקפה על רוסיה מוכרחה ביום מן הימים להשתמש בהסתה לתקוף את היהודים. כי הפעלת הפצצה האנטישמית עלולה לעזור להפעלת הפצצה האטומית.

איה מבצר השלום?

ועוד אתה רואה: לא רק המלחמה עצמה מאיימת על קיום העם היהודי, אלא גם עצם ההכנה למלחמה מסכנת את קיומנו. והכוח המכין את המלחמה ומכשיר את הרוחות לקראתה הוא כוח עצום ורב. בחרדתך זאת, היהודית, בדאגתך זאת, היהודית, אתה נושא את עיניך למחנה השלום, לכוחות ההתנגדות למלחמה. והנך מוצא אותם, את הכוחות שוחרי השלום, פזורים על פני תבל כולה – במזרח ובמערב, בצפון ובדרום, הרי אלה הם כוחות הקידמה בעולם, כוחות הדמוקרטיה הנאמנה, כוחות הסוציאליזם הנאמן. אולם אם יש את נפשך לדעת, איה המבצר, איה המעוז של כל הכוחות העולמיים האלה, איה תמצאנו? תמצאנו בברית הרפובליקות הסוציאליסטיות המועצתיות והדגל הצועד בראש כל המחנות, אויבי הפאשיזם ושונאי המלחמה, הריהו הדגל שהונף לפני שלושים שנה באוקטובר. עיניך הרואות, בעמדך על פי תהום ההשמדה, בעשותך את חשבון הדור של אדם יהודי.

מי האויב? מי הידיד?

זה היה אך צד אחד בלבד של החשבון. אדם יהודי בן דורנו יודע, כי את קיום האומה מבטיח רק קיבוץ הגלויות, מבטיח רק ריכוז גדול במולדת החופשית. אבל המיליונים שהושמדו בגולה אבודים לחשבון של עלייה לארץ ושל קיבוץ בתוכה. כי הרי קיום הגלויות הוא תנאי לקיבוצם, וקיבוצם הוא תנאי להבטחת קיום האומה. והנה נפתח לפנינו בתוקף החלטה בינלאומית אופק רחב של עצמאות עברית מחודשת, של עלייה המונית, של מפעלי הצלה ובניין כבירים. ובו ביום שנפתח לנו פתח תקווה זה, נפתחה עלינו התקפת דמים זדונית.

ושוב מצווה האדם היהודי לעמוד על המצפה ולהתבונן בעין חודרת אל מרחקי האופק. ושוב נשאלת השאלה הראשונה: מי האויב? מי המתנקש באחרית תקוותנו? מי שם את המכשולים בדרכנו? מי זומם להכרית את ראשית תבואתה של הציונות? מי אורב לנו לקצץ בגבולותינו המקוצצים ולשעבדנו בראשית חירותנו? מי? ושוב אין השאלה מכוונת למי שיורה עלינו בדם ובכפר סאלד וביחיעם, בחיפה ובירושלים ובגבול יפו, בנגב ובגוש עציון. זה ידוע. השאלה היא, לא מי מבצע את הזמם, אלא מי רוקם את המזימה, מי נתן רשות למשחית לחבל, מי מעודד אותו, מי מקל עליו את מלאכתו? – אף בתשובה, שזהו האימפריאליזם הבריטי, לא ירדת עדיין לסוף האמת, יען כי לא היותו בריטי היא הקובעת, אלא היותו אימפריאליזם – היא הנותנת.

חלוצי העם, מגיני המולדת עומדים במערכה נגד ההתקפה הזדונית של האימפריאליזם, נגד התוקפים המשמשים כלי שרת בידיו. אנו עומדים לבדנו, ואם כי היו לנו אבדות יקרות, מפלות לא היו לנו. ובצדק נאמר כאן אמש, כי ככל שנעמוד עמידה עצמית תקיפה יותר, עזה יותר, איתנה יותר, כן יגבר גם הסיכוי לעזרה מבחוץ. אך יש עוד צד למטבע: ככל שתגבר בנו ההכרה שאין אנו מבודדים, שבהגנה על מולדתנו ועל עצמאות עמנו אנו ממלאים גם שליחות משחררת בקטע שלנו שבמערכה העולמית, כן יתחשל גם הכוח הנפשי של עמידתנו והיאבקותנו. ובאמת, יש לנו שותפים ובעלי ברית במאבקנו נגד האימפריאליזם העוין. איה הם? – האדם היהודי, העושה חשבון דורו ימצא אותם

באותם המחנות ותחת אותו הדגל, שם מצא את אויבי הפאשיזם ואת שונאי המלחמה.

לברית עמי המזרח

ועוד זאת הנך רואה באופק. הציונות משמעותה, בין השאר, גם שיבת העם היהודי לקדמת אסיה. והכרתנו היא, כי אנו שבים הנה לעולמים. בעיית יחסינו עם העולם הערבי, עם עמי המזרח התיכון, עם עמי אסיה בכלל, היא בעיית עתידנו והתפתחותנו בחבל זה של תבל. הברירה היא בין איבת עמים מדוכאים לתועלת האימפריאליזם המדכא והמסכסך, ובין ברית עמים חופשיים המשתחררים מן העול הזר במשותף. ברירה שניה זו היא הכרח לאומי לנו בתוך המדינה העברית בעלת מיעוט ערבי גדול, היא הכרח לנו ביחסים בין המדינה העברית והערבית, למען הפיכת האיחוד הכלכלי לאיחוד של ממש ולמען החזרת שלמותה של הארץ בעתיד, היא הכרח לנו ליחסי גומלין פוליטיים, כלכליים ותרבותיים עם הארצות השכנות. אולם ברירה מעודדת זו עשויה להתגשם אך ורק עם התגברות כוחות כאלה בציבוריות העברית ובעולם הערבי, המסוגלים לבנות יחסי עמים על בסיס של שותפות בינלאומית חופשית, ושוב על כורחך אתה מגיע לאותה כתובת של כוחות השלום, הקידמה והסוציאליזם, כשהנך מבקש דרך להשתחרר מאזיקי האימפריאליזם ולבנות חיי חופש בברית עם העם, שאתו קשור גורלך הגיאופוליטי וההיסטורי.

מקומו של אדם יהודי – היכן?

יש אנשים שמגיעים בחשבון נפשם עד כאן, ומפחדים לחשוב הלאה. אבל מה אומר חשבון הנפש של אדם יהודי הממצה את הדין עם עצמו? חזיון ההשמדה וחזיון הגאולה מעמידים אותנו בפני אותו אויב ומוליכים אותנו לאותו מקור של תקווה. צאו וראו לפאשיזם המאיים בטבח חדש, למגמה הדוחפת את העולם לקראת מלחמה חדשה. לאימפריאליזם המסכן את הקמתה וחירותה של המדינה העברית – לכל אלה יש מכנה משותף. כן יש מכנה משותף לכוחות הנגדיים, לכוח שאינו יודע שום פשרה עם פאשיזם, לכוח הרואה בשנאת ישראל סכנה לעצמו, לכוח המנוגד לאימפריאליזם והבונה על ברית עמים חופשיים. הרי אמת ויציב

הוא, כי האימפריאליזם אינו אלא שלב עליון של הקפיטליזם והפאשיזם אינו אלא קלף אחרון של הקפיטליזם. ומולו הכוח, שאינו רוצה להתפשר אתו ולא לתקן אותו, אלא להפיל אותו – הסוציאליזם המהפכני. במאבק זה – במהלכו, בתוצאותיו, תלוי גורלך, אדם יהודי! היכול להיות ספק, איה מקומך כאדם, כיהודי? איה מקומו של עמנו? איה מקומך בתוך עמך?

ודאי הריאליזם הפוליטי מצווה להבחין בין אסטרטגיה וטקטיקה, בין תפקידי הדור ותפקידי השעה, בין המטרה הגדולה והמעשה היומיומי היונק ממקור האמונה במטרה ומהקרבת השגתה.

ודאי אין עם נגאל אלא בידי עצמו. ודאי, אף בדרך המשותפת של עם עם הכוחות הבינלאומיים של הקידמה והמהפכה עלולות לקרות אי הבנות וסטיות חולפות, הנובעות מסבך הניגודים וריבוי הבעיות, אבל בסופו של החשבון הגדול משותפת היא הדרך, ומשותף הוא הגורל.

כאמור שונות הן הדרכים המוליכות לסוציאליזם, למחנה המהפכה. אני הגעתי ככה, כאדם יהודי בן דורנו, העושה את חשבון הדור. זאת היא לא שיטה פוליטית בלבד, זאת היא אפילו לא אמונה בלבד, זאת היא הכרה בהכרח היסטורי, עולמי ויהודי.

דומני, כי חשבון נפש כזה נדרש מכל יהודי חופשי, מכל יהודי צעיר, מכל יהודי דמוקרטי ועממי. אודה, שזה לא היה קל לי, אבל גם אין זאת אמת, שהיתה בכך קפיצה פתאומית. בשביל אדם שבמשך עשרים ושתיים שנות פעילותו לא נפרד אף לרגע קטן, בדרכו המשותפת, מן הציונות החלוצית והפועלית – מכולה ככל שהיתה מאוחדת, ומאחד מזרמיה ככל שהיתה מחולקת, בשביל אדם שקשר את ציונותו עם מלחמה בריאקציה ובפאשיזם בארץ מגוריו בגולה, בשביל אדם שאת אורו וחומו בארץ שאף סביב המדורה ונשם את אוויר המחנות בחורשות האורן של משמר העמק – לא היה דרוש אלא צעד אחרון בשעה גורלית זו לעם, לארץ, לאנושות. עשיתי צעד זה והתייצבתי לדגל, לשרתו כאחד החיילים."